

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznaila (inzerati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 10.

V Ljubljani, v sredo 14. januarja 1885.

Letnik XIII.

Podjetništva na slovenskih tleh.

Kritičen razgovor.

Spisal Frane Podgornik.

(Dalje.)

II.

Kdor bi o naših obćegospodarskih razmerah na tuje poročal po resnici, bi pač tuji svet strmel nad postopanjem nenarodnega podjetništva na slovenski zemlji. Vzroki tem dejanstvom so različni in mnogoteri, katerih nam ni nikdar pozabiti, ako nočemo tavati po temi še nadalje in zidati po zraku. Na prvem mestu jo povdarjati, da slovensko ljudstvo se prek in prek peča s kmetijstvom, in kot tako v obće ni vajeno nevarnih in ob enem vznemirjevalnih spekulacij bodisi v veliki obrtniji ali pa v raznoteri veliki trgovini. Ono rajše mirno obdeluje svoja zemljišča, nego da bi se razvnelo za dvomljive in nevarne dobičke, kakor si ono slika velike dohodke na čez. Od tod je že umeti, da je slovenski narod mirno gledal v preteklosti do dozdanjega časa, kako so se tuji podjetniki med njim naseljevali in posredovali med njegovim in tujim blagom ter med njim mnogokaj novega osnovali. Tudi ni bilo do zdanje dobe pri nas one narodne probujenosti, s pomočjo ktere bi bil mogel Slovenec slutiti nevarnost, ki mu preti od tujih podjetništev na njegovi zemlji. Narod v obće še zdaj tega dobro ne umé in, kar je najžalostnejše, si tudi ne vé pomagati. Gledé na poslednjo okolnost, še izobraženi del naroda si ni po vsem jasen, kako bi se izvlekel iz tujih podjetniških verig.

Imeli so Slovenci pa tudi premalo veščakov, ki bi se bili znali sukati v raznoterih oddelkih obćega gospodarstva, to pa zopet zaradi tega, ker narod ni umel, da bi bil dajal vsaj na lastno roko izučevati najbolj nadarjenih sinov, kateri bi bili potem učili, kako se raznotera podjetja snujejo, in kje bi bil svet ali kraj zato. Kako da smo vsled strokovnjaške nevednosti okorni, je razsoditi ravno iz pomnoževanja posojilnic na raznih krajih razkrojene naše

domovine. Ko bi znani štajarski rodoljubi ne bili stvari vzeli v roke, še zdaj bi ne imeli navedenih denarnih zavodov, in se posojilnice gledé na to okolnost še zdaj samo toliko širijo, v kolikor na pomoč pritekajo isti štajarski veščaki. Tako pa se nam godi, če izvzamemo nekaj slovenskih kmetijskih izšolancev, bolj ali manj tudi na druge strani. Pa da pridemo dalje, je novejša doba ali železna éra, ki je toliko naglo in na vse strani razširila svojo tehniko, slovenski narod še v večji meri ne pričakovano prehitela ali prehvalila. Vsled tega je bil slovenski narod toliko bolj nepripravljen za vspešna podjetja in tekmovanja s tujimi narodi, kolikor manjši je bil in kolikor bolj ga je zgodovinska sila pritiskala stoletja na nizko stopinjo razvoja. Uboštvo ali razmerno premajhne moči ga pa še zdaj tlačijo, da se ne more povzdigniti do podjetij, kakoršna tujci vtrjujejo po slovenskih pokrajinah od leta do leta v večem številu.

Dasi blizu Tržaške luke, Slovenci na jadranskem morji nimajo še lastnih ladij, s katerimi bi na tuje prevažali domače pridelke in izdelke ter v domovino za nje dovažali tuje, nam potrebno blago. Na obe strani se nam samo tujci vsiljujejo. Kar se pa tiče železnic, bi se Slovenci pač še s skupnimi močmi prestrašili, ko bi jih kaka moč tirala do tega, da bi se poprijeli samostojno kake železniške zgradbe.

Gledé na našete in še druge vzroke naše slabosti in šibkosti, je težavno vprašati, ali bi smeli Slovenci za-se praktično poštrevati narodno gospodarstvo v pravem pomenu prve določbe tega pojma in upati, da se v resnici med nami razvije samostojna ekenomija. Slovenska glasila so že mnogo o tej stroki pretresovala; ali dejansko naše gibanje jim je pa vendar-le kazalo zmerom nasproten obraz.

Da se izognemo teoretičnim, še bolj pa praktičnim zmotam, ozrimo se po narodnem gospodarstvu tudi za naš namen. Da bi si Slovenci mogli vtrditi narodno gospodarstvo v zmislu nemškega nacionalnega ekonoma, kot samostojen narod, o

tem še misliti ni; saj narodnega gospodarstva v tem pomenu še oni veliki narodi nimajo, ki, kakor n. pr. Francozi, sami za-se obsežajo in zasežajo svet velike, narodnostno enotne države. Tudi tak narod je zavisen od obćih gospodarskih sil drugih držav in narodov, in se mora, recimo, zakonom svetovne konkurence vklanяти, kljub samostojni oblasti, na zunaj zapirati se s pomočjo brambenega ali onega davka, ki ima namen varovati in pospeševati razvijanje vsakovrstnega gospodarstva na znotraj. Velike države z enotnim ali enim glavnim narodom, kakoršna je Francija, pa vendar v obće ne delujejo preenostransko gledé na pospeševanje državnega gospodarstva v različnih pokrajinah, ker razna in glavna zastopstva takih držav dobro vedó, da delajo za en in isti, in sicer za oni narod, kteremu so zastopniki. Vse drugače pa je v Avstriji, kjer imamo sicer v obliki ustavno življenje, ali različne narode, kateri se, kolikor morejo, najprej ozirajo na-se in še le potem na skupne državne interese.

Skupno z drugimi ustavnimi državami deli tudi Avstrija svojo gospodarsko osodo v tem, da večine državnih zborov določujejo pospeševanje te ali one stroke obćegospodarske; iz tega pa je že razvidno da po ustavnih državah je prenehal enoten načrt, ki bi ugajal skupnim državnogospodarskim interesom, in bi brezvspešno iskali tudi in še manj v Avstriji nego drugod racionalno razvijanje obćega — tu državnega — gospodarstva, ker zaporedna večina ene in iste stranke ali pa naključne drugovrstne politične večine skušajo za svojega parlamentarnega ostanka državno gospodarstvo vrediti tako, kakor njim najbolj ugaja. Ker vladati v našem cesarstvu v resnici v obeh polovicah vedno eni in isti večini, t. j., Nemci tu in Madjari na Ogerskem, je umevno, da se je v Avstriji narodno gospodarstvo narekavalo v resnici v zmislu narodov ali ne vseh, ampak samo nemškega in madjarskega. Zato je možno brez težave samo na podlagi teh dejstev takoj sklepati, da sti imenovani samo parlamentarni večini za druge, v parlamentarne manjšine potisnjene

LISTEK.

Govor č. g. Ant. Puca pri tomboli v „Katoliški družbi“ 11. jan. t. 1.

Preč. g. predsednik „Katoliške družbe“ povabili so me, naj vam danes nekoliko besed spregovorim. Gotovo je to velika čast za-me — ali še večje je pa zaupanje, ktero g. predsednik s tem vam skažejo. To vé vsak, da človek, ki že skoraj tri leta na Ljubljanskem gradu prebiva, ne more veliko vreden biti, toraj tudi ne more nič prida povedati, tedaj od mene dobrega govora pač ni pričakovati, posebno, ker sem že enkrat skušal vas zapeljati na Ljubljanski grad. A s tem, da so me g. predsednik vkljub moji porednosti povabili, naj vam kaj spregovorim, so pokazali, da se zanesejo na vas in stanovitnost vašo, da se meni ne bote dali zapeljati. Pa kaj čem povedati? Hvaliti vas ali sebe, to ne gré, grajati pa — še manj. Tedaj kaj? Spomnim se, da je zdaj predpustni čas, v kterem si človek marsikaj dovoli, kar bi si drugikrat ne dovolil, v kterem je včasih tudi narobe — prav. Saj je pa tudi res mnogo, le premnogo narobe; da bilo bi prav, pač ne moremo trditi. Človek lahko poje s starim Kranjcem: „Kaj

doživel sem na svetu, Bog' se smili, kaj se godi, vsak po svoje če živi in — norosti konca ni.“ Posebno predpustni čas prav rad priliko daje k raznovrstnim norostim. Tu se napravlja ta, tam druga priložnost, pri kateri se norosti različne uganjajo, vsaka taka priložnost pa večinoma, posebno sedanje čase, vabi človeka tudi k pijančevanju. „Pojdi, greva pit“, pozdravi te znanec, s kterim se snideta; „pojdi, greva pit“, ti zopet pravi, preden se ločita. Delavec, kateri ti dela, želi, da bi mu vrh plačila, dal še posebej za pijačo, nobena kupčija, nobena pogodba skoraj se ne sklene brez pijače. Pijača je, skoraj bi rekel, solnce, okoli kterega se suče človeško življenje. „Ali smo ga pili“, to je navadna pesem, s ktero ti kdo popisuje, kdaj je največjo radost svojega življenja vžival. Pa čudno, dasiravno je pijančevanje tako razširjeno med ljudmi, vendar se mu toliko nasprotuje. V cerkvi in doma se govori zoper to kugo človeškega rodú, jaz pa pravim, da ima pijančevanje tudi dobre strani, ter upam, da mi nihče ne bode zameril, ako te strani malo bolj pokažem; morebiti vendar koga pripravim, da postane pijanec. Od vas tega sicer ne pričakujem, ker — mojih naukov, ki vam jih tu dajem, tako ne sprejmete, pa bote doma o tem povedali in nauk moj vendarle zná pasti na dobro zemljo. Zato le

pazljivo poslušajte. Rekel sem, da pijančevanje ima tudi dobre strani. Pijančevanje pride od pijač, pijača je pa dobra reč, toraj, ker je iz dobrega drevesa tudi sad dober, je tudi pijančevanje dobro. Pa tudi iz sadú, ki ga pijančevanje rodi, lahko spoznamo, da je res dobro. Pijanec namreč stori: 1. mnogo dobrega sebi; 2. še več pa drugim.

Čujte! Sebi mnogo dobrega stori. Kar človeku posebno preglavico dela, so skrb in težave vsakdanjega življenja. Skrb za-se, skrb za družino, skrb za svoje imetje, skrb za službo, skrb za kupčijo, skrb ta, skrb una človeku pogosto preseda in mu življenje greni. Kdor bi človeku skrbi pregnal, bi mu gotovo dobro storil. Pijanec vé, da drugim skrbi odganjati ni lahko, prežene jih pa sam sebi. Pijaneu ni mar, ima družina njegova kaj jesti, se ima s čem oblačiti, ne skrbi, kako bo svojo službo opravil, ne kako svoje imetje obvaroval, ne skrbi za jutri, da ima le danes kaj po grlu pognati, pa je zadovoljen.

Mnogo ljudi si toliko skrbi napravlja z vprašanjem: s čem se bomo oblačili, kaj bomo jedli, kje in kako stanovali itd.? Vse to pijaneu nobene težave ne napravlja. Nekega človeka, bil je oskrbnik grajščinski na Kranjskem, hotli so hudomušni znanci v zadrego spraviti. Napovejo se mu v obilnem šte-

narode skrbeli enako mačeham, dasi so poslednji narodi v skupnosti veči in mnogoštevilniši.

(Dalje prih.)

Rusija in Anglija v Aziji.

Kakor velikansk in orjašk svetilnik dviga se v vzhodu Evrope silno cesarstvo Rusko. Vedno bolj vzpenja se iz okov barbarstva in teme, ktera jo je krila še v onem času, ko je druga Evropa že poznala blagodejne učinke razvijajočega se duha in uma človeškega. A kakor tudi ima Rusija še mnogo opraviti sama s seboj, vendar že od zakladov, katerih si je pridobila v tako kratkem času, radodarno drugim podeljuje, vendar že prižiga tudi ona luč duševne omike svojim sosedom. Azijo si je namreč izbrala v svoje pozorišče, v kraj svojega neumornega delovanja. Rusija ni sama. A dve velevlasti v Evropi se tu skušate na tem pozorišču. Rusija in Anglija; obeh namere, obeh učinke imamo že pred seboj, in mi, kakor tudi nasprotniki naši moramo priznavati, da so Rusi svojo nalogo boljše rešili ter osramotili mogočno velevlad Angleško, ktere kraljica si prilastuje ime „carica Indije“. Ko je bil duhoviti Disraeli vrhovni minister na Angleškem, je svojo vladarico pregovoril, da si je pridela ta naslov. Spoznal je bil namreč ta državnik, da se na vzhodu gleda zelo na zunanji blesk, in vsled tega je menil, da boče tako postopanje imelo velik vpliv in dobre učinke za angleško politiko, in v tem se tudi res ni motil, a kot širiteljica omike Anglija ni izpolnila svoje naloge. Imela je le sebične namene in v svoji grabljivosti je tam samo kolonijalno (naselbinsko) politiko pred očmi imela. Njena najvišja namera in zadnji cilj in konec bil je dobiček in spet dobiček; kupce, trgovce, tovarnarje in take baže ljudi je naselila ona tukaj; ni se pa brigala, da bi nekoliko omikala divje surovo ljudstvo. Tudi ruski car Aleksander II. je spoznal, da mora proti Angliji v Aziji postaviti kako vtežo in tudi on si je mislil pridjati podoben naslov, kakor je to storila kraljica angleška. Žalostna smrt njegova mu je to preprečila. Sedanji car ruski, Aleksander III., pa je to misel zopet sprejel, in v tajnih krogih ruskih se čuje novica, da misli proglasiti se za cesarja srednje Azije. Tudi nekatere podrobnosti že vedó povedati. Javno kronanje vršilo naj bi se baje na jesen l. 1887 v azijskem mestu Samarkandu. Slovesnost ta naj bi se neki vršila v navzočnosti vseh khanov in emirov, kolikor jih je pod ruskim žezlom. Za Rusijo bi bilo to jako umestno; v Evropi ima namreč ta država 97.650 štirjaških milj, med tem, ko jih ima Aziji nad 300.000. In cela Azija meri 796.005 štirjaških milj.

V Rusiji sami se pa do sedaj še mnogo pogreša. Ona potrebuje na vsak način notranje preuredbe, da bi vsaj v nekoliko svojo absolutno vladu preuredila in se preustrojila, ker dokler se to ne zgodi, ne bo imela miru sama s seboj. Lastni njeni podaniki rujejo proti njej in z nedovoljenimi sredstvi se bojujejo proti sedanji upravi. Edina naj bo toraj sama v sebi, edina pa tudi — v veri. Odpad njen od edino zveličavne katoliške cerkve se javlja v

pogubnih nasledkih. Zedini naj se v veri in bratska ljubezen, ki bo tako še večje globokeje korenine poglala, bode rodila v celém Slovanstvu v duševnem obziru večje vspehe.

—r—.

Politični pregled.

V Ljubljani, 14. januarja.

Notranje dežele.

V *Tržaški trgovinski zbornici* imeli so sejo, v kateri so bili na dnevnem redu nemški parniki, ki mislijo iz Trsta v Azijo voziti. Borzna deputacija poroča, da se je na podlagi raznih časni-karskih razprav gledé ustanove nemškega parobrod-nega društva, obrnila do visoke vlade s prošnjo, naj na to vpliva, da se dotičnemu nemškemu parobrod-nemu društvu določi Tržaška luka za izletno ali začetno postajo. Da bo imela pa zadeva več veljave, naj še trgovinska zbornica napravi dotično prošnjo na visoko vladu; ob enem naj se pa deputaciji do-voli podporo sesterskih kamor za-se pridobiti. Zarad tega samostalnega postopanja borzne deputacije dvigne se kamorni svetnik Venezian in jo krepko ošteva, kako da se upa borzna deputacija v tako imenitni zadevi, kakor je ravno ta tako samovoljno postopati in ukrepati, ter da si običajno še le pozneje do-voljenja trgovinske zbornice za svoje postopanje iskat pride. Tega bi trgovinska zbornica kratko in malo več trpeti ne smela, ako hoče še ostati, kar je in ne postati le navadna prikimovalna mašina. — Kar se tiče predmeta samega (ustanove nemškega paro-brodnega društva), pravi Venezian, da se on z njim popolnoma strinja; kljubu temu pa ni treba prezirati tega, kar že imamo, „Lloyda“ namreč. V dolnje-avstrijski trgovinski zbornici so nekteri proti njemu rohnili, ker mislijo, da ima vsak trgovec za svoje blago že pravico od „Lloyda“ zahtevati vpeljavo nove pomorske črte. Ako bi se vsem vstreči poskušalo, kam bi prišli. „Lloyd“ res dobiva od države leto za letom 1.737.000 podpore, ali kaj je to proti podpori, ki jo vlečejo druga slična društva od svojih vlad! Dobro bi bilo, ko bi trgovinska zbornica vladi dokazala, kako malo da za Trst stori v oziru na mogočne konkurente v inostranstvu. Vlada vse objubi, pa ničesa ne spolni. Zato se mora vladi dovedati, da mi ne pričakujemo odrešenja od inostranskih parobrodskih društev, pač pak od povzdige domačega parobrodarstva! Kot Tržaški trgovec mora odločno ugovarjati vsakojakemu obdolževanju, da bi bil „Lloyd“ zaniknež ali malomarnež v trgovini. Tako sodi Venezian. Nam se pa zdi, da največja krivda tukaj ravno „Lloyd“ zadeva. Kakor smo že pisali, še vedno trdimo, da je to neodpušljiva zaniknost, če domače parobrodno društvo celih 53 dni iz iztočne Azije v Trst potrebuje, Nemci bi si pa upali ravno tisto pot v 30 dneh dokončati. Saj ni treba vsega delničarjem v žep vtakniti in pa upravnikom, temveč naj se tudi nekaj za javno korist žrtvuje od državne podpore in pridobljenega dobička.

Na Dunaji so zopet eno ugabili, na kar jim ni prav nič treba ponosnim biti. Izdali so namreč knjižurico, pravi pamflet, z imenom „*das be-drängte Wien*“ (zatirani Dunaj). Pravijo, da je ta pamflet župan Dunajski naročil, mestni arhivar Weiss pa da ga je spisal. Ondi se bere, da gré z Dunajem leto za letom rakovo in da so temu na-zadnjaštvu vzrok edino le Čehi, Poljaki in Madjari, ki na Dunaji gospodariti hočejo. Da je to gola nemško-liberalna nesramnost, mislimo da ni treba posebej praviti in da tolikošne krivice obdol-ženi narodi tudi ne bodo molčali, si lahko mislimo.

Čujmo, kaj pravi in kako zavrača nesramni napad madjarski list „Budapesti Hirlap“. „Knjižura morala bi se imenovati „nehvaležni Dunaj!“ kajti v njej se Dunaj pritožuje čez svojega ce-sarja, čez avstrijsko vladu, Čeha, Pol-jake in čez Budapešto. Podobno je Dunajsko mesto v tem slučaju popolnoma starikavi tašči, ktera se zavidljivo ozira na svojo cvetočo sinaho. Kratko-vidno mesto tako! Avstrija in Ogerska ste med ab-solutistično dobo svoje novce in svoje zaklade in sploh vso bogatijo tjekaj nosili iz vseh pokrajin. Avstrijske vlade so vse le mogoče bunke ondi na-stavile, so ves promet tjekaj obrnile. Cesarji obsi-pali so Dunaj s svojo milostjo, tako, da je razvidna iz vsakega spominka. Posebno pa je sedanji cesar Franc Jožef za Dunaj več storil, kakor cesarica Marija Terezija. Dal je podreti mestni zid, podaril mu je prostor, po katerem je sedaj napeljana „Ring-strasse“, zidal mu je opere, gledališča, muzeje, cerkve, spominke, delal mostove in vodovode. Pa tudi palače nadvojvodov, arsenal, nova univerza in še več drugih so delo njegove volje. Cesar Franc Jožef poveljal je Dunaj; dvakrat tolikošnej je, kakor je bil pred njim, obdal ga je s sijajem, kakoršen je le malo mestom lasten. Za vse te dobrote iz ce-sarjeve volje in roke pa Dunajčani godrnjajo, se vpirajo sedanji vladi, jo hočejo vreči in kolnejo bla-godejno roko, od ktere imajo vse, kar imajo. Dunaj je ostal, kar je bil še pod Bachom in Schmerlingom, centralistično mesto, nikakor pa ne centrum, kajti pravo osredje Čehom je Praga, Madjarom Budapešt, druge pokrajine so pa predaleč od njega, da bi kaj koristi od tega dozdevnega osredja imeti in vživati zamogle. Sicer bodo pa Dunajčani že videli, kam da bodo s tako politiko, ki vsa po židovskih brez-domovincih diši, prišli.“ Prihodnjí hočemo objaviti česke in poljaške odgovore na ta nesramen libe-ralni napad.

Vnanje države.

Nemci so že dokazali, da jim je vse na tem ležeče, da si priboré mogočno in veljavno besedo v zapadni Afriki. Admiral Knorr pripeljal se je 18. decembra minulega leta s parnikom „Bismark“ in „Olga“ pred nemške naselbine ob reki Kamerun. Na 20., 21. in 22. jel je že streljati na ondašnje uporne zamorce, ki so Nemcem prijaznega kralja Bella spodili in mu premoženje pobrali. Boj je bil bolj zmeren, kajti ni bilo ravno mnogo krvi prelite. Bil je neke boljše vrste pretep; zamorci so imeli dvajset mrtvih in več ranjenih, Nemci pa enega mrtvega in osem ranjenih. Povod zamorskemu uporu in napadu na ondašnje nemško naselbino so dali Angleži, ki so zamorce toliko časa podpihovali, da so se poslednji res nad Nemce dvignili in so nekega nemškega trgovskega agenta vjeli in s seboj odgnali. Kakor poročila v nemških listih govoré, so se boja celó angleški misijonarji proti Nemcem vdeležili in so iz svojih misijonskih hiš na nemške vojake stre-ljali. Če ta novica ni pretirana, dala bode zopet povod daljšim diplomatičnim spletkam, ktere, ako ne bodo ob pravem času in po mirnem potu po-ravnane, znajo prav lahko osodepolne postati za Nemce kakor tudi za Angleže. Prvi in drugi se že tako več časa pisano gledajo zarad vedno večjega razširjanja nemške trgovinske zastave po zapadni Afriki in po otokih tihega morja. Nemški admiral je v Kamerunski okolici strogo vsako podpihovanje in šuntanje prepovedal in pristavil, da bo vse pod-pihovalne agente, naj bodo ktere narodnosti koli, iz Kameruna zapodil brez milosti. Vse pa kaže na to, da se afrikanška naselbinska politika med Angleži in Nemci ne bo mirno razšla.

Novodôbni običaj, ki so ga menda na Laškem izumili, da, če se državi slabo godi, po cerkvenem premoženji seže, našel je tudi že na *Francoskem*

vila, da ga obiščejo in ostanejo pri njem tudi čez noč. Vedeli so pa, da oskrbnik za toliko gostov nima prostora, pa tudi ne postelj in da jih tako naglo tudi dobiti ne more. Ugibali so, kako jih bode pre-nočil. Gospó njegovo je tudi res skrbelo, kam jih hoče čez noč djati, pa gospod ji pravi: „Skrbi le, da jim boš dobro večerjo napravila, za prenočišče bom že jaz skrbel“. Gospá tudi to stori, dá večerjo, mož pa svojim gostom vedno močnejša vina nosi na mizo, tako, da se ga vsi nalezajo in pod mizo po-padajo. „Zdaj so pa za noč preskrbljeni“, pravi mož ter greva lahko spat. Tako je pijaneu tudi vsaka veža, ja, vsaki graben dober, da zaspi v njem. Kjer je, se vleže, čisto nič zbircen ni, cesta, graben, grmovje, pod kapom, stelja, gnojišče, vse mu je práv. Saj je bilo letošnje zimo brati, da je v Ra-doljici nek pijanec se v gnojnico vlegel spat in v njej tudi utonil. Obleka je pijaneu tudi deveta briga, o gizdavosti se njemu še ne sanja ne in da to djansko pokaže, je pripravljen najboljšo svojo obleko v najgrjem blatu povaljati in jo tudi povalja. Sploh ima pijanec le eno željo, da bi namreč pil, pil, pa zopet pil. Dva človeka sta videla v zverinjaku ži-rafo. „Tone“, pravi jeden, „glej, kako dolg vrat ima ta žival.“ „Oh“, zdihe drugi za odgovor, „ko bi jaz žirafa bil.“ „Pa zakaj si to želiš?“ „Imel

bi tudi dolg vrat in tako bi pijača dalje po grlu tekla.“ Tako željo ima pijanec in ker ima le eno željo, ji tudi ložje vstreže, želji podvrže vse, da ima le pijačo, pa je vesel. Prišel je mož pijan domu. Žena se huduje nad njim. „Krava, nikoli nisi pi-jače sit.“ „Večkrat kakor ti“, odgovori pijanec. Mar li ne stori pijanec veliko dobrega sam sebi, ker si vse skrbi odpravi in edino željo, ki jo ima, pogosto spolnuje.

Pa še več dobrega stori drugim. In tu najprej svoji lastni družini, kateri dá toliko prilike, da si s potrpežljivostjo nebesa služi. Tudi njegovim ljudem kmalo ni treba v strahu biti pred tatmi in goljufi, kjer pijanec gospodari, kmalo še voda nima kaj vzeti, kako bi pa tat kaj najdel. Pa tudi tujim ljudem pijanec stori dobro. Koliko le krčmarji pri pijancih zaslužijo. Pijanec ne gleda natanko, koliko spi-je, kako pijačo vživa, v kaki posodi se mu pri-nese. Da je le pijača drugačna, kakor je voda, pa mu je dobra in če mu krčmar malo več zaračuni, kakor je spil, ali pa mu kake kaljuže prinese, mu je vse prav. Več ko polovico krčmarjev na Kranj-skem bi si morali drugači kruh služiti, ko bi pijan-cev ne bilo. Pa ne le krčmarji imajo pri pijancih dober zaslužek, ampak še mnogo drugih. Ker pi-janec sebi in drugim mnogokrat bolezen nakoplje,

s tem k zaslužku pomaga zdravnikom; ker si ob-leke ne varje, daje mnogo zaslužka krojačem, čev-ljarjem, posebno klobučarjem, ker pijanec posebno klobukov mnogo pogubi, zdravega tudi prvi večer domu ne prinese. Vsled pijanosti nastane pogosto-krat požar, tu služijo potem zidarji, tesarji, streharji in drugi. Koliko več je treba žandarjev, bričev, sodnikov in drugih uradnikov, katerim pijanci mnogo opraviti, pa s tem tudi mnogo zaslužka dajo. Saj polovico manj uradpikov bi bilo na Kranjskem treba, če bi pijancev ne bilo in še ti bi ne imeli toliko opraviti, kakor zdaj. Le pomislite, koliko pretepov in pobojev je vsled pijančevanja, koliko pijancev po-stane tatov in sploh hudodelcev, ker vsled pijanosti studi se jim pošteno delo in ga tudi težje dobé. Ko bi tedaj pijancev ne bilo, bi gospodje pri deželni vladi dela ne imeli, koliko manj pa še pri sodnijah, kaj bi žandarji počeli! Po vrhu sem pregledal in našel, da razne c. kr. gosposke z briči in žandarji, katerim vsem pijanci največ zaslužka dajejo, stanejo skupaj le na Kranjskem več kakor 800.000 gold. gotove plače, ki jo le iz cesarskih denarnic dobivajo. Koliko pa še zaslužijo pri družih komisijah in pre-gledih, ktere pijanci provzročijo. Če bi pijancev ne bilo, saj polovico bi imele gosposke manj dela, toraj tudi polovico, toraj kakih 400.000 gold. manj za-

svoje posnemovalce. Tourski nadškof je bil pred več kakor dvajset leti nakupil osemnajst hiš, kere je mislil ob svojem času parabit za zidanje nove nadškofijske cerkve sv. Martina. Vladi ondi sedaj denarja manjka in je meni nič, tebi nič s predrzno roko na roparsk način segla po omenjenih nadškofijskih hišah, češ, ker so brez gospodarja, pripadajo pod državno oblast in jih sme vlada prodati vsakemu, kdor jih želi kupiti. Če tudi je narodni shod v Parizi nadškofijskemu sedežu javno priznal pravico posestva, se vendar vlada v Toursu za ta ukrep jako malo briga in pravi, da nadškofijski sedež, kot tak ne sme in ne more nobenega posestva imeti. Tukaj vlada misli oni ukrep narodnega shoda uničiti in ako se ji obnese, stegnila bo potem svojo roko po vsem cerkvenem posestvu, kakor je to storila njena sosedna Lahinja. Najprvi med temi novodobnimi roparji so pa v Parizu mestni očetje sami. Le-ti odločno zahtevajo, da se imajo vse cerkve v Parizu druga za drugo zapreti. Da se je ondi cerkev „Vnebovzvetja“ zaprla, je Pariški mestni zastop že dosegel; sedaj se poganja za zaklep cerkve sv. Ludovika in kedar bo to dosegel, obrnil bo svojo pozornost na druge. Dežela to videti, tudi ne bo zaostajala, kajti hudo se veliko rajši posnema, kakor pa dobro in tako bodo Francozi na svojo lastno nesrečo zopet tjakaj prišli, kjer so bili nekako pred stoletjem, ko so namesto pravega Boga, po njem samem vstvarjeno — pamet — toraj njegovo delo častili.

Novice iz *Španjskega* so še vedno ena bolj žalostna mimo druge. Potresi ondi še vedno niso ponehali in nesreča ravno sedaj tamkaj prav nič ne praznuje. Ognjene podzemeljske moči so neki tako silne, da se tu pa tam na široko zemlja razpoči in požre vse brez razločka: ljudi, hiše in živino, kar se ravno na tistem mestu nahaja. Tako se piše o Perijani, da se je na več krajih zemlja razpočila in so se v brezkončno brezno zvalila cela poslopja. V Santa-Cruz razsulo se je mnogo hiš in cerkvá, ki so silno veliko ljudi pod svojimi razvalinami pokopale. Dvanajst ogljarskih družin je žalostno poginilo v svojih kočah, ktere so se deloma podrla in se je ob tisti priložnosti slama in druga vžgalna tvarina na ognjišči prekopicnila, kjer so ravno ogeuj imeli. Kar tem revežem potres ni pokončal, vničil jim je do zadnjega klina ogenj iz tega nastali. V Nerji se zemlja po malem vedno stresa, in ga ni dneva, da bi se nekaj hiš ne razsulo, in nekaj ljudi ne pokopalo v grobljah. Ravno tam podrla se je kapela sv. Boštjana in je pod svojimi razvalinami zasula vse cerkvene dragocenosti in mnogo pobožnih, ki so ondi ravno pri službi božji bili.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 14. jan. (Mil. knezoškof v semenišči.) Takoj po svojem prihodu v Ljubljano so obljubili mil. knezoškof predstavljajočim se bogoslovcem, da jih bodo čim preje obiskali. Toda prve dni se ve da ni bilo lahko, in potem so jih prihiteli božične počitnice. Včeraj pa so se spolnile obeh strani želje. Nekoliko pred enajsto uro se zbere večina bogoslovcev v domači kapeli, ki je za to priliko primerno okinčana in razsvetljena, manjši del iz višjih letnikov pa pričakuje prihoda ob stopnicah. Kmalu po 11. uri dojdejo mil. knezoškof v tiho prebivališče mladega duhovstva in se podajo naravnost v kapelo, ki je sedaj prvič sprejela višega duhovnika. Dohajajočemu zadoneli so krepki glasovi novega harmonija nasproti in pretrgali veličastno ti-

služka. Kaj bi jaz počel, ko bi pijanec za-me ne skrbel. No, zdaj se pa smejate! Vsaki mora za-se skrbeti. Več kakor polovico, lahko tudi rečem, dobre dve tretjini mojih faranov bi Ljubljanskega gradu od znotraj ne poznali, če bi se nikdar vpijanili ne bili. Toraj moral bi tudi jaz svojo toliko prijetno faro zapustiti.

Tako upam, da sem vam dokazal, da pijanec sam sebi mnogo dobrega stori; še veliko več kakor sam sebi pa stori dobrega svojemu bližnjemu. Pri vas pač nimam upanja, da bi se toliko pohvaljenega pijančevanja poprijeli; pa morebiti poznate tega ali drugega, ki ima več sposobnosti za to. Prigovarjajte mu, naj saj gotovo pijanec postane. Ako hoče sebe rešiti vseh skrbi za časno in večno srečo, naj pijanec postane. Ako hoče krčmarjem zaslužek privoščiti, naj pijanec postane. Ako hoče žandarjem, policajem, sodnikom delo napraviti, naj le pijanec postane. Posebno pa, če hoče priti v mojo faro z najlepšim razgledom, pa tudi ne s preobilnim trudom živeti, najboljšo stori, da pijanec postane. In s tem, dovolite, da sklenem.

hoto. Pri vходу je pričakoval g. spiritual in vodja, Janez Flis, z aspergilom višega cerkvenega pastirja, ki je pokropil najprej sebe potem pa kapelo. Pred altarjem je bil pripravljen spodoben klečalnik, in med tem, ko so tukaj mil. knezoškof klečali pred Najsvetejšim, se je razlegal krepki pozdrav domačih pevcev: „ecce Sacerdos magnus!“ Bili so to ginljivi trenutki, v kterih so srca iz svoje polnosti govorila.

Petje je končano, visoki gospod se dvigne in sedaj se mu priklone g. vodja in spiritual kot duhovni oče in vodnik navzočih, ter mu v navdušeni besedi, latinsko, slovensko in nazadnje nemško naznanja živa čustva bogoslovcev ob tej slovesni priliki. „Veliko je bilo veselje, pravi, ko smo zvedeli, da imamo zopet višega pastirja. Z zaupanjem smo se obračali do Vas, da bomo dobili v Vas očetovsko sree. Kot dobri sinovi bomo ozirali se na kreposti tega srca in njemu darovali svojo ljubezen. Hišni gospodar ogleda z veseljem rastočo mlada drevesca, ktera vzgojuje, da jih enkrat presadi na svoj vrt. Viši pastir ima veselje, ako obeta veliko sadú hiša, kjer se seje seme za vinograd Gospodov. In da se bode to zgodilo, obetamo vsi zvesto pokorščino. Naj nam pomore v to milost božja in škofovski blagoslov, kojega prosimo.“

Te misli so bile razpletene v lepem ogovoru, na kterega so mil. knezoškof blizu tako-le odgovorili: (Latinsko.) „Zelet sem priti med vas že precej s prva, ali zadržali so me nujni opravki in o praznikih, ko bi morebiti mogel bil vas obiskati, vas ni bilo tukaj. Zato sem danes z radostjo stopil med vas. V svojem pozdravu ste ravno kar peli: „Ecce sacerdos magnus!“ Za duhovnike, sacerdotes, se pripravljate tudi vi. Izmed mnogih razlag besede „sacerdos“ mi dopade najbolj ona, ki izvaja besedo iz sacra dos — sveta ali posvečena dota, dar. Tak posvečeni dar smo mi sami, ker smo od Boga in za Boga. Tak posvečeni dar imamo mi sami, ker nam je Bog dal milost odrešenja in potem milost našega svetega poklica. Ker nam je to Bog dal, bomo morali tudi mi njemu dati — sacram dotem — in v tem je naše izveličanje. — Potem ste peli: „dedit illum crescere in plebem suam“. Duhovniki ne sprejmo svetega daru samo za-se, ampak še največ za ljudstvo, ktero jim je izročeno. Tudi vam bode ljudstvo izročeno, to so duše vernih, za ktere bode te skrbi imeli. (Slovensko.) Ta misel mora duhovnika zmirom navdajati, da ne dela samo za-se, ampak za ljudstvo, kteremu je duhovnik dán v zveličanje. Koliko koristi zamore tedaj donášati ta „sacra dos“ vernemu ljudstvu, ako ima duhovnik vedno pred očmi svoj visoki poklic. Morali bode te paziti ne samo na-se, ampak tudi na duše vernih, in Gospod bode račun zahteval od vas ne samo zaradi vas, ampak tudi zaradi drugih. Da bote pa mogli to biti in vse to storiti, morate sedaj čas v semenišči, ki je tako kratek, dobro porabiti. In to najprej za učenje. Učiti se morate pridno vseh tistih reči, ki se vam tukaj podajajo. Ne mislite, da so nepotrebne in nekoristne, ako sami tega zdaj ne izprevidite. V svoji mladosti in neskušnosti še ne morete tega spoznati: spoznali pa bote pozneje, da vam je bilo v prid. — Za drugo krepost, ktero si morate pridobiti, imate najlepši izgled v Jezusu Kristusu, ki se je samega sebe ponižal in bil pokoren do smrti. Pokorščina je za vaš duhovski poklic sploh, pa tudi za ta leta, ko ste v semenišči, potrebna. — (Nemški.) Ne tirja se od nas taka pokorščina, kakor jo je kazal naš Zveličar: naša pokorščina se tiče le malih stvari. Toliko bolj naj nam bode sveta. Pokorščina pa mora biti v pravem duhu: ni tista prava, ki se izvršuje zaradi prednikov, da bi oni videli — ad oculos — ampak ona, ki prihaja iz vdanosti do Boga. Prednikom mora biti pokoren človek, kakor da je pokoren Bogu — tamquam Deo servientes. Prava krepost ta prihaja toraj iz notranjega prepričanja, ne pa iz strahu in le kjer taka pokorščina vlada, tam vlada pravi duh — duh ljubezni. Ako bode tak duh v vas, bode te skusili, kako resnično je: quam jucundam habitare fratres in unum! (Latinsko.) Tako pokorščino želim tudi za-se, kakor ste mi jo obljubili po svojem vodji. Preljubi moji: Časi, v kterih živimo so hudi in zdi se, kakor da bi hudo hotelo razdreti vse dobro. V takih časih moramo biti edini med seboj, proti Bogu pa zvesti. Ako smo zvesti služabniki Božji, čaka nas plačilo prihodnjega življenja, kakor pravi antifona: „Euge serve bone in modico fidelis, intra in gaudium Domini tui!“ V ta namen vas imam, preljubi, zmirom v svojem sreči, in spominjal sem se ter se vas tudi bodem pri sveti daritvi. Tako tudi vi mene! Izročam vas v najboljšo varstvo: v Jezusovo

presv. Srce in Srce neomadežane Device in v ta namen podelil vam bodem tudi svoj blagoslov.“

Tako nekako so govorili viši pastir naš, kakor oče svojim sinovom in padala je na dobra tla vsaka beseda. Pač se ne motim, ako mislim, da se je vnela iz marsikterega srca pričujočih goreča molitev, da bi Bog na to plodovito njivo, zasejano z dobrim semenom, rositi dal svojo milost. Upati tudi smemo, da je „unum necessarium“, ktero so povdarjali škof, tudi ostalo marsikomu v spominu kot lesketajoča se zvezda, ki nas naj vodi po zemeljski poti.

Iz kapele so odšli mil. knezoškof skozi stranska vrata v stanovanje odločno semeniškem vodju, ki se jim je zdelo veliko in lepo. Ogledali so si sobo 4. letnika in obiskali tudi precej bogoslovskih stanovanj, posebej vse semeniške duhovnike. Za vsakega so imeli prijazno besedo. Semenišče se jim je zdelo prostorno. Zanimanjem so si ogledali tudi knjižnico, popraševali in pogledali po nekaterih znamenitejših delih. Zdelo se mi je, da so priznavali resnico: za kapelo je knjižnica prva naprava v semenišči. — Ker je dvanajsta ura že bila potekla, so se podali proti domu, spremljani od vodstva.

Lepo je videti očeta med obilo družino. Lepša vez, nego je vez telesnega rojstva, je duhovna vez ljubezni, ki veže višega pastirja z duhovščino — njegovo duhovsko družino. Ako bi je ne poznal, pa bi hotel občutiti, kaj je ta ljubezen, šel bi jaz med semeniške gojence, ko se radujejo svojega pričujočega škofa! Naj bi tako Ljubljanski bogoslovci še mnogokrat se radovali!

Naše slovstvo.

Profesor Zupančičevo „Pastirstvo“.

(Dalje.)

Da pa ne bi bila dva glavna dela tako nerazmerna — kajti o osebi pastirjevi pač ni toliko govoriti, kakor o službi — je g. pisatelj slovenski naredil štiri dele, kar je prav dobro pogodil, in ti so: 1. oseba pastirjeva; 2. pastir učitelj, in sicer: a) odrašenim (homiletika), b) nedoraslim (katehetika); 3. pastir delivec življenja milosti (liturgika); 4. pastir vodnik. Kako lepo se dá po tem redu razstaviti vsa tvarina! Kako prijetno pa je tudi bodisi v tem velikem pregledu, bodisi v posameznostih opazovati ono tesno vez, ki oklepa duhovnega pastirja s pravim in najvišim duhovnim pastirjem — Kristusom! — V „zgodovini pastirskega znanstva“ bi želeli spoznati nekoliko bolj stvarni razvoj te vede, ki se ne razodeva samo v knjigah z napisom „pastirstvo“, ampak v živem duhu, ki je vladal, in ta je več vreden, nego celi skladi suhoparnih knjig: in ker je „pastirstvo“ praktična veda, mora se ozirati tudi na zgodovino prakse. Vsaj nekoliko migljejev bi ne bilo odveč, kako da se sklepa „Duh. Pastirstvo“ s cerkveno zgodovino. Sploh pogrešam tudi v drugih pastirskih učnih knjigah enega ali dveh poglavij, ki bi skušali uvesti bodočega duhovnega pastirja ne samo v zgodovino pastirske vede, ampak pastirstva samega. Bodoč pastir naj bi se zavedel, da mora kot učitelj cerkve nadaljevati zgodovinsko delovanje sv. cerkve in da tudi nadaljuje, akoravno pase v oddaljeni gorski samoti svoje ovčice, nadaljuje nič manj, nego škof na svoji stolici. Kako drugačno stališče je to, s kterega vidi duh. pastir pomen in namen svoj, kakor pa, če se navadi imeti se samo za cerkvenega služabnika! Nikoli ni dovolj povdarjati edinstvi in celotnosti, ki vlada v katoliški cerkvi, bodisi gledé preteklosti in sedanjosti, t. j. da je vedno ista — telo Kristusovo, kakor tudi gledé njene sedanje skupnosti. Zадnje se povdarja v duh. pastirstvu najlože pri „sv. maši in brevijarju“, prvo pa v zgodovinskih pregledih.

Podajmo se v prvi oddelek, ki obravnava osebo duhovnega pastirja. Tu se nam kaže, da je treba a) naravnih zmožnosti, b) zakramentalne zmožnosti in c) cerkvenega pooblaščenja. Po teh treh razdelkih govori g. pisatelj o osebi. Izvrstno je, kar nahajamo v prvem razdelku in pač vredno, da vsakdo, ki je v „ovčnjaku“ (morebiti bolje: ovčaku) Gospodovem mnogokrat prebere in si zakliče: fac ut vocem! Med pripomočke pridobiti si gorečnost (§ 9 str. 17) bi se zamoglo naštetati tudi: d) duhovne vaje; e) občevanje z dobrimi duhovskimi tovariši. Kaka slika na isti strani o mlačnem duh. pastirji! To je ravno, kar je treba gledé pastirstva vedno povdarjati: ta služba se ne dá spisati po paragrafi: krščanska

ljubezen, ljubezen do Boga, in sicer neomejena ljubezen mora biti učenica duhovnemu pastirju.

(Dalje prih.)

Domače novice.

(*Matica Slovenska*) se je danes poklonila novemu knezoškofu izročivši mu s Spomenikom o šeststoletnici začetka Habsburške vladne na Slovenskem društvene knjige l. 1884 v lični vezavi po deputaciji, v kateri je bil predsednik g. P. Grasselli, načelnik gospodarskega odseka g. dr. J. Zupanec, pa načelnik književnega odseka g. prof. J. Marn. G. predsednik oménivši vzroka, zaradi katerega prihaja Matica nekoliko pozneje, češ, da ne pride prazna, poklanja knjige prečast. knezu in vladiki, kateri je bil vže pred leti njen družnik, in sedaj postavljen v središče slovenskega naroda, tolikanj važno znanstveno društvo gotovo pospeševal bode, česar pričujoča deputacija prosi. Premilostni knez in vladika dr. J. Misija blagovoljno sprejemši knjige odgovoré, da jim je „Slov. Matica“ od prvega začetka bila pri sreči, in da ni njihova krivda, da niso ostali vedno v družbi, marveč poverjenikov, kateri o svojem času niso družnikov opominjali in tirjali, kakor se to redovno godi pri družbi Mohorjevi, in da hočejo v prihodnje po svoji moči podpirati njene koristne namene. G. predsednik pripoznava, da so marsikje pokazale se kake nerednosti, katerih Matica ni zakrivila, a da se dela na to, da se tudi v njej vstanovi boljši red, vzlasti po stanovitem tajništvu, na kar premilostni knez deputacijo prijazno poslovi.

(*Wawreckovo zavetje*), „Grazer Tagespost“, v katero se je vedno s posebno ljubeznijo zatekal, kedar ga je ta ali oni národní list po prstih krenil, svojega ljubljencea tudi po njegovi smrti ni zapustila. Lahkovernemu svetu v eni sapi pripoveduje, da je Wawreckzo v smrt gnala žaljena čast njegova, ker je bil bajé že dvakrat preteriran in naposled še ni dobil zaželjene službe davkarskega nadzornika, za katero se je dve leti trudil in pehal. „Laib. Ztg.“ na te laži, kakor pravi, prisiljena nekoliko zagrinjalo odgrne in iz „poslednjega poglavja Wawreckzovega življenja“ njegove lastne besede navaja, rekoč: „Izneveril sem, strašna beseda in vendar resnična! Posoditi sem si le hotel, toda sedaj, ko ne morem več vrniti, je svota izneverjena. Moška čast in poštenost — zgubljeni ste za vedno, toraj moram umreti!“ Tudi ni res, da bi bil davkarski nadzornik v Črnomlju dobil službo zaradi tega, kakor „Gr. T.“ piše, ker je Slovenec, temveč, ker je imel on edini izmed 15 kompetentov predpisane zmožnosti — juridično-politične študije. Prav ima „Laib. Ztg.“, da svetu laži odkrije, ki so iz tega namena skovane, omenjeni samoumor olepšati, naš narod in sedanjo vlado ob enem pa ogrditi, očitajoč ji pristranost!

(*Nesreča*) prigodila se je danes opoldne nekemu fijakerju za Mahrovo hišo v Vodnikovih ulicah. Privozil je prazen semkaj od mesarskega mostu, kar se mu raz Mahrove strehe ravno pred konjem sneg posuje. Konj se splašen nazaj požene, kočija se prevrne, izvošček sam pa pod njo pade. Hujša nesreča ga ni nobena zadela, kakor ta, da se je bil nekaj po obrazu opraskal. Ojnice pri kočiji so se mu zlomile.

(*Kranjska eskomptna družba*.) 12. t. m. popoldne ob 4. uri imeli so delničarji kranjske eskomptne družbe izreden občni zbor. Iz poročila upravnega sveta posnemamo naslednjo bilanco o stanju banke dne 31. dec. 1884: Po izneverjenji ravnatelja Zenarija provzročena škoda znaša 105.771 gld. 48 kr., druga od izneverjenja nezavisna izguba (firma Neuss) 24.792 gld. 32 kr., toraj znaša vsa izguba 130.563 gold. 80 kr. Po odbitju rezervnega zaklada v znesku 89.303 gold. in drugega zneska 263 gold. 99 kr. znaša izguba, katero imajo pokriti delničarji, 40.996 gold. 81 kr., od ktere pa se mora odšteti še čisti dohodek pro 1884, tako, da se pokaže zguba delničarjev z 21.419 gold., toraj s 14 odstotki delniške glavnice. — Upravni svet je dalje poročal, da je do zdaj 454 upnikov, oziroma vlagateljev z glavnico 574.494 gold. 84 kr. že dovolilo moratorij do konca leta 1885, toraj še ni došla izjava o tem od 134 upnikov z glavnico 114.860 gld. 10 kr. — Po daljnih predlogih, kateri se tičejo izvedbe likvidacije, vršila se je volitev likvidacijskega odseka, in izvoljeni so bili gg.: Emerih Mayer, Josip Luckmann,

Matej Treun, Josip Kušar, Vaso Petričič, Josip Kordin, F. M. Schmitt, Josip Krisper in Janez Janesch. Sklenjena je toraj likvidacija eskomptne družbe! („Lj. L.“)

(*Učiteljske spremembe*.) C. kr. deželni šolski svet kranjski imenoval je učitelja Martina Gerčarja za stalnega nadučitelja na dvorazrednici v Mirni; začasnega učitelja Franca Černilca za stalno na osnovno šolo v Podbrezji; začasnega učitelja Janeza Wresica za stalnega učitelja pri sv. Gregorji; začasnega učitelja Antona Vrančiča stalno v Zagrac; začasnega učitelja Gustava Spetzlerja za stalnega učitelja v Lescab; začasno učiteljico Marijo Scherz stalno v Mirnoped; začasno učiteljico Julijo Borovsky za stalno k sv. Križu pri Turnu in začasno učiteljico Ano Demel za stalno v Mozal.

(*Razpisana*) je služba dež. stan. okrajnega zdravnika v X. dijetnem razredu pri politični upravi na Kranjskem. Prošnje do 14. februvarja na c. kr. deželno predsedništvo v Ljubljani.

(*Tržaške Lahone*) neki neznosne boli domoljubna zavednost slovanskega duhovništva po našem Primorju in bi na vso moč radi izumili nekaj, s čemur bi se zavedena narodnost dušnih pastirjev ali popolnoma zatrla ali pa vsaj toliko omejila, da bi irredenti nič več nevarna ne bila. Mislimo, da se ne motimo, ako izrečemo svoje prepričanje, da je tu ves napor zastonj. Naj se v Trstu laškopoljubni dostojanstveniki še tolikanj prizadevajo vničiti in vdušiti slovanski čut v duhovnih voditeljih slovanskega in hrvaškega naroda po Primorju, vničiliga ne bodo, dokler se ne bode osrednje semenišče v Gorici izključljivo le z mladenči laške in nemške narodnosti napolnjevalo. Dokler se bodo pa mladenči slovanske krvi sprejemali v odgojevališče duhovnikov (in to se bode vedno godilo), tako dolgo bodo narod budili k duševnemu in narodnemu življenju. Hvala sedanjim razmeram, že vsak mladenec s seboj toliko narodnosti v semenišče prinese, da mu je ondi ne bodo izruvali. Slovanski duhovščini gre sploh hvala, da ne pozabi tužnega naroda po Istriji, če tudi ji to edino le sovraštvo in trpljenje prinaša od lahonske strani. Kljub temu ne sme obupati, temveč po začetni poti nadaljevati in razmere vbozega trpina po Istri se bodo kmalo zboljšale; kajti poleg duševne dedšine rešeni bodo naši bratje Slovani ob enem tudi oderuštva svojih političnih nasprotnikov, kar so Lahoni po Istri Slovanom nasproti skoraj večinoma.

(*Tschinkelneve tovarne*) v Ljubljani, na Dunaji, v Schönfeldu in Lobozičah kljubu napovedanega konkurza niso še dela vstavile, temveč jim je sodnija še celó dovolila, da smejo kakor do sedaj, tako tudi še nadalje neprestano delati, kar bo izvestno na veliko dobroto ondi svoj kruh služečim delavcem kakor tudi uradnikom njihovim.

(*Loterija „Narodnega doma“*.) Pri žrebanji dobitkov „Narodnega doma“ zadele so nadalje dobitke naslednje številke: 69.079, 608, 22.927, 66.832, 17.747, 33.594, 53.868, 59.802, 8.592, 18.986, 52.938, 66.428, 4.525, 69.087, 45.430, 83.100, 20.076, 28.789, 14.845, 79.612, 85.656, 33.452, 17.630, 21.802, 20.837, 75.700, 41.978, 91.205, 16.768, 57.581, 97.780, 81.851, 44.738, 34.446, 48.800, 21.740, 56.677, 42.306, 50.227, 64.810, 78.746, 75.418, 53.658, 62.419, 79.680, 65.436, 99.305, 45.076, 8.015, 20.866, 58.433, 68.928, 4.866, 64.556, 44.869, 26.315, 35.885, 85.720, 42.611, 18.130, 71.250, 61.906, 80.385, 25.678, 29.738, 53.708, 24.150, 61.891, 85.615, 79.876, 35.780, 94.846, 84.057, 31.223, 31.660, 41.407, 29.809, 19.849, 98.258, 80.227, 58.939, 88.958, 30.704, 67.406, 99.687, 43.427, 12.339, 2.247, 64.021, 36.128, 37.322, 74.477, 15.808, 73.237, 23.727, 47.197, 64.859, 3.591, 69.952, 73.541, 15.648, 92.467, 46.016, 17.973, 81.671, 9.551, 52.713, 70.989, 47.643, 6.872, 6.591, 71.646, 45.775, 84.333, 6.799, 54.702, 40.909, 497, 89.075, 20.038, 34.912, 71.109, 77.740, 86.422, 971, 52.259, 36.139, 62.318, 60.955, 78.024, 27.136, 70.929, 68.176, 69.394, 62.510, 23.376, 51.974, 83.703, 47.613, 44.396, 22.438, 30.160, 76.321, 66.131, 29.223, 3.574, 43.303, 45.641, 24.802, 24.605, 18.263, 59.356, 1.456, 88.499, 63.428, 18.497, 67.085, 41.646, 64.518, 64.654, 1.430, 29.591, 11.697, 92.919, 12.648, 61.731, 2.379, 74.562, 95.958, 49.034, 2.086, 16.708, 11.733, 15.739, 69.754, 14.380, 51.020, 9.738,

55.650, 73.857, 90.271, 20.132, 48.316, 57.317, 78.974, 4.765.

Telegrami.

Rim, 14. jan. Nevarnosti zavoljo povodnji ni več.

Berolin, 14. jan. Državni zbor je v tretjem branji sprejel zahtevani kredit za pobrežni parnik v Kamerunu. Tudi zahtevanih 150.000 mark za preiskavanje po notranji Afriki je dovoljenih.

Frankfurt o. M., 14. jan. Iz socijalnih pravn dobro znani policijski svetnik Rumpff je umorjen. Našli so ga v krvi ležečega pred njegovim stanovanjem. Na telesu viditi ste bili dve rani od stileta. Morilec neznan.

Tuji ei.

12. januarja.

Pri *Malič*: V. Vogel, trgovec, iz Saksonskega. — Steiner, Baumann, Schwarz, Lony, trgovci, z Dunaja. — Janez Zabransky, trg. pot., iz Linca. — Ernst Elsner, c. kr. davk. nadzornik, iz Kranja. — Globočnik, zasebnik, iz Železnikov.

Pri *Slonu*: Frane Bastolz, trg. pot., iz Milana. — Schultze, Färber, Fürst, trg. pot., z Dunaja. — Löffler, trgovec, iz Linca. — C. Waidmann, inženir, iz Zagreba. — Dralka, c. kr. okr. glavar, in Radolice. — Kotnik, posestnik, z Vrhnike.

Pri *Južnem kolodvoru*: Karl Heninger, markér, z Dunaja. — Jakob Morsan, poštni konduktér, iz Gorice. — Josip Janež, posestnik, iz Št. Martina.

Eksekutivne dražbe.

17. jan. 1. e. džb. pos. Anton Noli iz Šturije, 123 gld. 60 kr. Vipava.

20. jan. 1. e. džb. pos. Marija Žnidaršič, 3095 gld., s Ceste. Velike Lašče.

24. jan. 2. e. džb. pos. Niko Bodavinec iz Badovinca. Metlika.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

14. januarja.

Papirna renta po 100 gld.	83 gl. — kr.
Sreberna	83 „ 95 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	105 „ 40 „
Papirna renta, davka prosta	98 „ 30 „
Akcije avstr.-ogerske banke	861 „ — „
Kreditne akcije	294 „ 80 „
London	123 „ 80 „
Srebro	— „ — „
Ces. cekini	5 „ 80 „
Francoski napoleond.	9 „ 80 „
Nemške marke	60 „ 40 „

Žitna cena.

Pšenica banaška 1 hkl. 8 gl. 25 kr., — domača 6 gl. 46 kr. — Rž 5 gl. 94 kr. — Ječmen 5 gl. 10 kr. — Ajda 5 gl. 28 kr. — Proso 6 gl. 10 kr. — Turšica 5 gld. 76 kr. — Oves 3 gl. 62 kr.

Vrtnar in trgovec s cvetjem
LUKA TOMŠIČ v Ljubljani,
na Poljanah št. 12, (2)
- priporoča se sl. občinstvu za
napravo šopkov
za veselice, koncerte in druge prilike, potem za
pletanje vencev za pogrebe;
izvršuje tudi vsakovrstne **dekoracije** prav po
nizki ceni, n. pr. pri pogrebih stane dekoracija za
I. razred 4 gld., za II. razred 3 gld. in za III. razred
2 gld., ter obeta jako točno in hitro izvršitev.

Prave garantirane
voščene sveče
in
voščene zavitke
priporoča prečast. duhovščini in gospodom trg-
govcem po najnižji ceni
OROSLAV DOLENEC,
(4) svečar v Ljubljani.

Krščanski nauk

za

prvenec.

(Prvo in drugo šolsko leto.)

Sostavil

Simon Zupan,
katehet.

Z dovoljenjem visokočastitega knezoškofstva Ljubljanskega.
Druzega natisea.

Cena: mehko vezan 12 kr., trdo vezan 16 kr.

Dobiva se v

Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Tisk „Katoliške“ Tiskarne v Ljubljani.